

БРАТАННЯ ДВОХ КУЛЬТУР ПРАЦЮЮЧОГО НАРОДУ

Російські пролетарські письменники запросили до червоної столиці Радянського Союзу українських пролетарських письменників і театральних та кінотеатральних діячів. З Харкова й Києва виїхали в першій половині лютого до Москви 24 українських письменників та діячів нового пролетарського мистецтва. Трудове населення Москви зустріло їх з великою радістю. З цієї нагоди в Москві проведено велике українське культурне, проголошено братання двох культур. З цієї нагоди дуже широко розповсюдилися як російська, так і українська радянська преса. Нині ми подіємо українську статтю з приводу цього з київської “Пролетарської Прауди”.

Недавній подорож українських письменників до Білорусії й теперішня їхня подорож до Москви й Ленінграду виходять з вузьких меж суто-літературної зустрічі й силою діями об'єктивних чинників усього нашого культурного процесу набувають далеко ширшого значення, обертаючись на виразну демонстрацію зустрічі двох братніх пролетарських культур — російської та української.

Розрізнені в епоху неволі й визиску, трудящі маси колишньої “тюрми народів”, що нещадно бивала всієї паростки національних культур, після великого Жовтня, зруйнувавши цю тюрму, звели до купи свої шляхи й на звільнених просторах, під проводом пролетарської й комуністичної партії, почали вільно будувати своє життя й творити нові культурні цінності. І в цій боротьбі, і в цьому будівництві український пролетаріат зайняв почесне місце.

Єдина мета спільного соціалістичного будівництва, що викликало буйний розвиток відомих національних культур на території Радянського Союзу, не могла не викликати серед робітництва й трудящих мас різних радянських республік тяжіння до встановлення міцних зв'язків між собою, і це тяжіння виявляється тепер і в культурному житті. Де-далі, то все більше зростає потреба до обміну творчого досвіду культурного будівництва, до взаємного збагачення ним, а разом із тим і до остаточної ліквідації рідкіть тієї буржуазної культурної спадщини, яка розривала трудящих.

Ця потреба, безперечно, позначилася й у зустрічі українських і російських письменників. І ті, і ті виразно відчували її, готуючись до зустрічі, як це видно і з заклику Федерації Радянських Письменників до українських товаришів і з запис українських письменників. Обидві сторони, зустрівшись, визнали недостатність дотеперішніх літературних і взагалі культурних зв'язків між собою, визнали, що це призводить до недостатньої поінформованості у взаємній культурній роботі, а звідси й до деяких прикрях непорозуміннь, ба навіть хворобливих явищ, от як прояви так великодержавного російського, як і українського шовінізму, до неправильного уявлення серед російських культурних сил про українську культуру, як культуру провінціальну, заперечування самостійності української літератури то-що, що в свою чергу приводило до загострення шовіністичних настроїв серед українців. Невдавні приклади цього ще стоять у нашій пам'яті.

Все це треба остаточно вижити, і найкращий шлях до цього є той здоровий розвиток національних культур, що його створила правильна, політична комуністична партія. Цей розвиток ставить перед радянською пролетарською громадськістю завдання встановити міцний зв'язок через широкий культурний обмін, об'єднати всі сили в боротьбі за єдину соціальну мету й на культурному терені, зокрема на літературному. Адже література, як і всяке мистецтво, має величезну силу впливу на трудящі маси, виховує їх, підносить їхній культурний рівень і організує волю в прагненні до певної мети. Українська-ж радянська художня література, хоч і молодша за російську, проте досягла вже високого рівня в своєму розвитку й уже не один рік виступає на терені соціалістичного будівництва як активний та рівноправний його учасник. Українська пролетарська література має багато мистецьких цінностей, які в процесі взаємодіяння з досягненнями російської та інших пролетарських літератур творять могутню силу, могутній чинник всього радянського будівництва.

Що це так, доводить та щира братня зустріч у Москві, яку українським письменникам зробила російська пролетарська громадськість.

Московські робітники, червоноарміїці й мистецькі сили бурхливо демонстрували пролетарську єдність українських культурних і літературних сил і ця демонстрація мусить надати нові сили дальшій літературній творчості пролетарських письменників на користь спільної революційної акції, створити нові стимули до цієї акції й в інших галузях культурної роботи. Демонстрація ця перетворилася дружню зустріч українських і російських письменників в акт братання двох рівноправних пролетарських культур, що зустрілися на спільному шляху творення єдиної міжнародної культури.

БРАТНЯ ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ В МОСКВІ.

Промова тов. Керженцева.

11-го лютого в Колонній залі Будинку Спілок відбулася зустріч письменників України та РСФРР. У залі для глядачів було повно представників літературних кол та московської суспільності. За столами президії — українські гості й товариші Смідович, Керженцев, Маяковський, Ефрос, та інші.

Відкрив засідання тов. Керженцев, вітаючи відіменні Комітету Федерації Радянських Письменників для зустрічі українських товаришів:

— Жовтнева революція, — сказав т. Керженцев, — дала могутній стимул розвитку національних культур Союзу. Особливо великі успіхи останнім роками зробила українська культура. Наше соціалістичне будівництво можливе тільки, коли ми об'єднано об-

мінюватимемо творчими досягненнями. Приїзд українських письменників до Москви допоможе нам налагодити тісні зв'язки між культурою України та РСФРР. Цей перший крок спричиниться до дружньої роботи українських та російських письменників для єдиної мети — перемоги соціалізму.

Промова тов. Смідовича.

Від Ради Національностей ПРИ ЦК РСРП виступив тов. Смідович, який, відзначивши соціалістичне будівництво народів Радянського Союзу, сказав:

— Усі народи, що заселяють Рад. Союз, мають бути в курсі загальних досягнень у царині культурного та господарчого будівництва. Маси найбільше розуміють мову художників, що відбивають це будівництво у своїй творчості.

Ось чому Рада Національностей палко вітає українських художників слова.

Промова тов. Луначарського.

Далі виступив тов. Луначарський. — Протягом довгих десятиліть, — сказав тов. Луначарський, — царат не висказав самостійності українського народу що-до політики та літератури. Україна з усієї глибоки своєї національної здібності та високої талановитості й має протестувати проти такої долі. Не вважаючи на цензуру, український наріз розвивав свою велику літературу. Цьому допомагало почасти й те, що частина українського народу, живучи по-за межами царської імперії, могла дихати вільніше. Тепер центр ваги перенесено на Радянську Україну. Тепер законотворчість українці дивляться з тугою на УСРР, бачучи її відродження.

Промова тов. Епіка.

Від імені письменників України т. Епік оголосив таке привітання:

— Сьогоднішня зустріч письменників двох рівноправних народів, що їх визволила Жовтнева революція, двох рівно-

правних культур — стверджує наш спільний завдання що-до утворення пролетарської міжнародної культури, стверджує, що, перемігши на фронті збройної боротьби, пролетаріат РСРП почав будувати соціалістичну культуру, почав обмінюватись досягненнями в революційній літературі. Визволившись та перемігши в Жовтневій революції, український пролетаріат разом із пролетаріатом інших народів Союзу вже почав практикувати свою культуру, яка самостійно і рівно з культурами інших радянських республік, вносить свою частку до скарбниці світової пролетарської культури. Делегація українських письменників має братерський привіт російському пролетаріатові, палко дякує йому за теплу зустріч, шле свій палкий привіт керівникові соціалістичного будівництва Союзу — ВКП(б) та її ЦК, шле братерський привіт усім народам, що їх визволила Жовтнева революція, пролетаріатові цілого світу, українським робітникам та селянам Західної України, яку пощедила панська Польща та боярська Румунія й українському пролетаріатові, який живе в Америці й Канаді”.

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ В СТАЛІНА І КАГАНОВИЧА.

Делегацію українських письменників у повному складі прийняли у приміщенні ЦК ВКП(б) т.т. Сталін і Каганович.

Тов. Каганович привітав делегацію від імені Центрального Комітету ВКП(б). Тов. Каганович відзначив, що сучасна українська література має величезні досягнення і повинна стати злукотком усіх громадян Союзу. Треба ліквідувати роз'єднаність між українською та російською літературою, розробити між національними культурами. Рішуче борючись як проти російського великодержавного шовінізму, так і проти націоналізму, ми будемо і надалі провадити лінію розвитку і зміцнення національних культур.

Тов. Сталін, відповідаючи на

запитання делегації, докладно висвітлює національне питання і національну політику радянської влади в умовах перехідного періоду диктатури пролетаріату. Визначає поняття нації і національного руху, питання про великодержавний шовінізм і місцевий націоналізм, питання про національну культуру і міжнародний культурний обмін, питання про долю національної культури народів РСРП в період диктатури пролетаріату і соціалістичного будівництва — ось, такі проблеми, що їх зачепив т. Сталін в розмові з делегацією. Наприкінці розмови т. Сталін зачепив деякі питання, що стосуються української літератури та її долі.

Розмова тривала щось три години.

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ В ЛЕНІНГРАДІ.

З Москви до Ленінграду прибула група українських письменників. На перші Жовтневого вокзалу зібрався представники Федерації радянських письменників РСФРР, Червоної армії, ленінградського товариства письменників, секції преси, спілки поліграфічного виробництва, українського театру ім. Шевченка, українського земліства та ін. Прибуло 10 українських письменників і поетів: т.т. Тичина, Сосюра, Бажан, Усенко, А. Любченко, Микитенко, Антоненко-Давидович, Головкин і О. Вишняк. Українських письменників зустріли вигуками “ура” і “слава українським письменникам”. Відповідав на привітання голова української

делегації тов. Микитенко. Українські гості знайомилися з ленінградськими музеями, палацами та культурно-освітніми установами. Вечером в Європейському готелі на честь делегації було влаштовано урочистий бенкет.

Розмова з тов. Івановим.

Українські письменники відвідали Смольний, де мали розмову із заступником голови крайвиконкому тов. Івановим. Українські письменники висловили побажання, щоб у Ленінграді поставили пам'ятник Шевченкові, який сидів у Петропавлівській фортеці. Українські письменники запросили ленінградських письменників на Україну.

ДЕКЛАРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

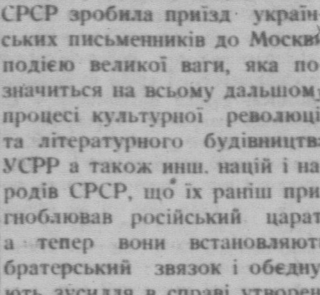
Український письменник т. Микитенко, від імені делегації виступив з декларацією, в якій між іншим говорить:

“Перебуваючи в столиці великої вільної соціалістичної республіки в єднанні з братнім російським пролетаріатом і російською радянською літературою та суспільністю, українська не може не згадати про долю мільйонів робітників та селян Західної України, Буковини, Закарпатської України та Бессарабії, що стогнуть під

ярмом польського та румунського фашизму і чехословацького імперіалізму. Делегація посилає своє палке привітання масам українського пролетаріату Злучених Держав, Канади та Бразилії. Делегація твердо вірить, що комуністична революція визволить усі нині пригноблені українські землі і об'єднає їх з Українською Україною і Радянським Союзом. Делегація дякує за братерський палкий привіт прелета-

МОЯ ЩИРА ПРОСЬБА.

Одкритий лист Пантелеймона Куркуленка до редактора “Українських Робітничих Вістей”.

Вельмишановний Редакторе, Коректорє й Товаришу!

Я, вище й нижче підписаний, як би ви там і з котрого-б ви там боку на мене не дивились, відзначаюся тим, що свої листи завжди і до всіх, в тому числі й до редакторів, пишу одкрито.

Ніяких тайн, в тому числі й тайного голосовання, я не визнаю. Ненавищу до всіх тайн вкоринилася у мене ще від часу тайної петляврівської дипломатії, яка ніколи ніяких ні тайних, ні явних тайн не вмiała тримати в тайні.

Даруйте — я вже переходжу до теми.

Зачув я, що ви видаватимете “Укр. Роб. Вісти” на шість сторін по сім колонами три рази на тиждень: 52x3=156x6=926 сторін на рік за \$4.00.

Підслухав я (з ненависті до тайн), що вам бракує матеріалу для заповнення тих сторінок, чи сторінок для заповнення їх матеріалом, чи щось в тім зміслі, або навпаки.

Та як би воно там не було, а я хочу вам допомогти. Така вже моя вдача — люблю до-помогати, бо належу я до за-помогателів товариства.

Багато сторінок я у вас не прошу. Як тільки ви почнете видавати “У.Р.В.” на шість сторінок, то дайте мені на одній з них невеличкий куточок, в якому я запровадив би кілька сторінок по деяких важних питаннях з людського і тваринного життя, які я обговорював би з політичного, зоологічного і практичного боку.

Питався вам зараз не перечислюю, бо це й сам їх гаразд не знаю. Загалом я поклясифікував би їх на різні теми: політичну, економічну, громадську, культурну, халтурну, спі-

...Щоб була в Лідзі Націй капапа, Щоб сидів на канапі тій папа і щоб словом своїм папа гризно Кликав всіх дати би більшовизму, —

То тії в Лідзі Націй гостинний Мав би голоси два Муссоліні (Другий голос йому-б віддав папа)

Міг би він “запускати арпапа”... Працював із Пільсудським цей папа, Та панам надавали по лапах. Ах, яких не будуй папа плянів, Все-ж дїстануть по лапах во-станне...

Мартин Задєка.

РУКА АНГЛІ В АФГАНІСТАНІ

Заява афганського посла в Ангорі.

У розмові з кореспондентом газети “Milet” афганський посол у Ангорі обурювався самонаправними безкарними діями англійсько-індійського уряду.

— Англійські літаки, — сказав посол, — щодня літають. Невже англійський уряд, який офіційно заявив, що він не втручається до внутрішніх справ Афганістану, може чинити акти, які суперечать міжнародному праву? Хто надав права Англії посилати літаки до країни, яка бореться у себе за цивілізацію?

Газета “Джумуріет” дуже гостро протестує проти майбутнього приїзду до Константинополя Лойд-Джорджа. — Чого треба Лойд-Джорджу — пише газета — в країні, яку він хотів обернути на подібну до африканської колонії? Чого йому треба в місті, яке він роками віддавав на насильства та знущання англійським поліцаями? Подібна нахабність примушує заявити: “Хай Лойд-Джордж замисить Константинополю їде до Атен”.

АНГЛІЙСЬКІ ЛІТАКИ В ІРАКУ

Англійська військова влада врядала з Єгипту до Іраку (Месопотамія; королівство під мандатом Англії) 6 великих літаків, що мали взяти участь в авіо-маневрах у Каїрі.

МОЯ ЩИРА ПРОСЬБА.

Одкритий лист Пантелеймона Куркуленка до редактора “Українських Робітничих Вістей”.

Вельмишановний Редакторе, Коректорє й Товаришу!

Я, вище й нижче підписаний, як би ви там і з котрого-б ви там боку на мене не дивились, відзначаюся тим, що свої листи завжди і до всіх, в тому числі й до редакторів, пишу одкрито.

Ніяких тайн, в тому числі й тайного голосовання, я не визнаю. Ненавищу до всіх тайн вкоринилася у мене ще від часу тайної петляврівської дипломатії, яка ніколи ніяких ні тайних, ні явних тайн не вмiała тримати в тайні.

Даруйте — я вже переходжу до теми.

Зачув я, що ви видаватимете “Укр. Роб. Вісти” на шість сторін по сім колонами три рази на тиждень: 52x3=156x6=926 сторін на рік за \$4.00.

Підслухав я (з ненависті до тайн), що вам бракує матеріалу для заповнення тих сторінок, чи сторінок для заповнення їх матеріалом, чи щось в тім зміслі, або навпаки.

Та як би воно там не було, а я хочу вам допомогти. Така вже моя вдача — люблю до-помогати, бо належу я до за-помогателів товариства.

Багато сторінок я у вас не прошу. Як тільки ви почнете видавати “У.Р.В.” на шість сторінок, то дайте мені на одній з них невеличкий куточок, в якому я запровадив би кілька сторінок по деяких важних питаннях з людського і тваринного життя, які я обговорював би з політичного, зоологічного і практичного боку.

Питався вам зараз не перечислюю, бо це й сам їх гаразд не знаю. Загалом я поклясифікував би їх на різні теми: політичну, економічну, громадську, культурну, халтурну, спі-

...Щоб була в Лідзі Націй капапа, Щоб сидів на канапі тій папа і щоб словом своїм папа гризно Кликав всіх дати би більшовизму, —

То тії в Лідзі Націй гостинний Мав би голоси два Муссоліні (Другий голос йому-б віддав папа)

Міг би він “запускати арпапа”... Працював із Пільсудським цей папа, Та панам надавали по лапах. Ах, яких не будуй папа плянів, Все-ж дїстануть по лапах во-станне...

Мартин Задєка.

З ПОЛЯ НАУКИ Й ТЕХНІКИ.

КУЛЬТУРНА ПОДОРОЖ ДО НОВОЇ ТУРЕЧЧИНИ.

2½ міс. представники українських наукових кол та літератури проф. Сухов, поет Павло Тичина на чолі з проф. Гладстером манювали по Туреччині, маючи за безпосереднє завдання налагодити наукові та культурні зв'язки. Треба додати, що делегація була першою дельтацією в справі культурних та наукових зв'язків поміж нами та новою Туреччиною.

Мушу одверто признатися, — сказав у своїй доповіді про подорож, влаштованій в Будинку Вчених, проф. Гладстер, — що вирішуючи, навіть ми,—люди деякою мірою вчені, свідою та безумовно нахилени про політичний лад сучасної Туреччини, — навіть ми чекали зустріти там щось “екзотичне - екзотичне”, що відповідало-б всьому, що писалося досі про Туреччину. А вже як і тепер ще західно-європейська література саме так змальовує побут Туреччини у своїх “путеводителях” Бедекера, що зупиняють увагу мандрівника лише на гробницях султанів, колишніх гаремах, мечетах та інш. “екзотичних” подробностях.

Цієї “екзотичної” делегації в Туреччині не знайшла. Проте знайшла щось інше — контрасти. Контрасти полягають в тому, що на тлі старого наскрізь азійського побуту зростає нове життя сучасної Туреччини, де останні досягнення техніки змагаються з зовнішніми рисами сучасного європейського життя. Характерна риса — турки (звичайно з передових шарів населення) до дрібниць наслідують європейців, зокрема в одязі. Це навіть привело до деякої неприязності з членами нашої делегації. Під час приїзду в одного з провідних урядовців Туреччини в Ангорі члени делегації мусіли, за дипломатичним етикетом, з'явитись у фраках та інших одязі спеціального призначення. Звичайно, в скромних

ващук, музичну, сумну і веселу...

Політичні справи, які зараз стоять на черзі, такі: “Як містер Квін залюбився в “северні сестри” і що з того вийшло”. “Як бувшого директора Вініпегської Електричної Компанії заболів жити в Каліфорнії і як королівська комісія йому за це вдячна”. “Як коло “Укр. Голосу” запландили чекісти, коли їх не прийнято на робітничі діли”. “Як канадійські гетьмани проміняли гетьмана на демократичні гаманці”.

Загально-громадські справи: “Як дїрїгенти-вїгетї, замїтаючи салї й розпалюючи в печі, перейшли на мінерий тон”. “Як один драмгурот вїдгортан 46 представлєнь в роцї, щоб дати можлївїсть кожному аматоровї й аматорцї грати головну ролю”.

Справи “скарг і зажалєнь”... Я їх тут не перечислюю, але запевняю, що скаржитися на недостатчу не будете, хїба жалїтїмете, що позволїли менї на них мїсяця в газетї. Як не позволїте, то я на вас внесу скаргу, а на вас зажалєню, а як позволїте — то ви внесете скаргу на мене, а я на вас зажалєню.

Ще в моїй сторїнцї будуть рїзкі не передбачєні справи. Питаєте — якї саме? А такі не передбачєні, що ото ви на них дїветесь й не бачїте... або не дїветесь — і бачїте.

Ще будуть справи передбачєні... але про них наперєд говорїти не вїляю, бо потїм це буде що бачїти.

Так, що для мене, товаришу редактор, коли пїчуть “У.Р.В.” вїходїти на шїть сторїнок, дайте маленькій кутик... А я вам там все пїдслухає, передбачєні й не передбачєні, все, що над нами і під нами, на землї і на небї, в полїтїцї і під полїтїкою — буду викладати, розгладжати і під суд божиї і людської вїдавати. Якощо згода — то в слїдуєчому числї “У.Р.В.” тїльки одно словечко скажїть: “Згода”.

Якощо згодїтєся, то остаюся з вельмишановною пошаною до вас.

Пантелеймон Куркуленко.

РАДЯНСЬКІ НАУКОВІ РОБІТНИКІ ТАКІХ РОЗКОПИ НЕ ЗНАЙШЛА.

Виявлено сам урядовець, що зустрїв делегацію в такому-ж простому костюмі, демонструючи цим, що він приймає друзів.

Кілька лекцій, що їх прочитали члени нашої делегації в університеті Ангори та Константинополі, бурхливо розкрили очі турецької громадськості на дійсний стан у радянській країні. Коли зустріч делегації була тепла та дружня, то проводили вже нагадувана справжню демонстрацію братерських зв'язків.

До речі, лекції, що їх влаштувала наша делегація, були першим виступом чужоземців в Ангорі. Треба додати, що представники імперіалїстичних держав ще досї ігнорують Ангору. Тодї західно-європейські держави (звичайно з винятком нашого повнєрєста), перебувають у Константинополї. Проте, турки те-ж старіно пїдтримують свій авторїтет, вїдомляючиєсь вєсти будь-які дипломатїчні переговори поза межамї Ангори. Тодї західно-європейські повнєрєста змушенї прїїздити до нової столицї Туреччини.

Подорож наших учених до Туреччини не знайшла. Проте знайшла щось інше — контрасти. Контрасти полягають в тому, що на тлі старого наскрізь азійського побуту зростає нове життя сучасної Туреччини, де останні досягнення техніки змагаються з зовнішніми рисами сучасного європейського життя. Характерна риса — турки (звичайно з передових шарів населення) до дрібниць наслідують європейців, зокрема в одязі. Це навіть привело до деякої неприязності з членами нашої делегації. Під час приїзду в одного з провідних урядовців Туреччини в Ангорі члени делегації мусіли, за дипломатичним етикетом, з'явитись у фраках та інших одязі спеціального призначення. Звичайно, в скромних

Товариші! Відновїте перєддату на “Українські Робїтничї Вістї”!